

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 153/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpených advokátkou JUDr. Andreou Hauptvogelovou Hudcovičovou, A. Hlinku 58/81, Piešťany, vo veci namietaného porušenia ich základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 71 Ek 441/2018 z 2. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Andreou Hauptvogelovou Hudcovičovou, A. Hlinku 58/81, Piešťany, vo veci namietaného porušenia ich základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 71 Ek 441/2018 z 2. apríla 2019 (ďalej len „namietané rozhodnutie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia majú na základe právoplatných a vykonateľných rozhodnutí postavenie veriteľov voči priamemu dlžníkovi, ktorý bol uvedenými súdnymi rozhodnutiami zaviazaný zaplatiť sťažovateľom ako spoločným a solidárnym veriteľom sumu 19 496 € spolu s príslušenstvom (ďalej len „pohľadávka“). Keďže sa priamy dlžník pokúsil prevodom svojho nehnuteľného majetku, a to darovaním bytu svojmu rodinnému príslušníkovi pri súčasnom zriadení vecného bremena vo svoj prospech, ukrátiť sťažovateľov ako svojich veriteľov a znemožniť tak uspokojenie ich pohľadávky z uvedeného majetku, uplatnili sťažovatelia odporovaciu žalobu podanú proti tomuto rodinnému príslušníkovi priameho dlžníka. Sťažovatelia boli v odporovacom konaní úspešní a súdnymi rozhodnutiami bolo určené, že je darovacia zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena (ďalej aj „odporovaný právny úkon“) voči sťažovateľom neúčinná. Keďže pohľadávka sťažovateľov nebola zo strany priameho dlžníka uhradená, sťažovatelia adresovali okresnému súdu návrh na vykonanie exekúcie, ktorým sa domáhali vymoženia pohľadávky od povinného, za ktorého označili zmieneného rodinného príslušníka ich priameho dlžníka. Ako exekučný titul sťažovatelia označili súdne

rozhodnutia, ktorými im bola pohľadávka priznaná, pričom k nim priložili aj súdne rozhodnutia o neúčinnosti odporovaného právneho úkonu. Po poverení súdneho exekútora vykonaním exekúcie a po doručení upovedomenia o začatí exekúcie podal povinný tri návrhy na zastavenie exekúcie. Vyšší súdny úradník okresného súdu uznesením sp. zn. 71 Ek 441/2018 zo 16. augusta 2018 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) jednotlivé návrhy povinného na zastavenie exekúcie zamietol s odôvodnením, že exekúcia je vedená v súlade so zákonom a neboli preukázané žiadne skutočnosti vedúce k zastaveniu exekúcie. O sťažnosti povinného podanej proti tomuto uzneseniu rozhodol sudca okresného súdu namietaným rozhodnutím, ktorým napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil tak, že podľa § 61k ods. 1 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) exekúciu zastavil, dôvodiac, že exekúcia bola vedená proti osobe, na ktorú neprešla povinnosť uložená exekučným titulom.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia dôvodia, že návrh na vykonanie exekúcie nesmerovali proti priamemu dlžníkovi, ale proti jeho rodinnému príslušníkovi, na ktorého prešiel ušlý majetok (byť priameho dlžníka) a ktorý mal z odporovaného právneho úkonu prospech, a preto boli oprávnení domáhať sa výkonu exekúcie postihnutím toho, čo odporovaným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku nie voči priamemu dlžníkovi, ale voči jeho rodinnému príslušníkovi, ktorý mal z tohto úkonu prospech. Sťažovatelia nesúhlasia s argumentáciou namietaného rozhodnutia okresného súdu, ktorý exekúciu zastavil pre nedostatok pasívnej legitímácie povinného, pričom uvádzajú, že ich stanovisko podporuje aj „najvyššia súdna prax“ a dokonca aj aktuálna rozhodovacia prax ústavného súdu. V konkrétosti poukazujú na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 MCdo 5/2008 z 30. júna 2008, ktoré síce okresný súd v namietanom rozhodnutí spochybnil poukazom na novšie rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 15/2010 z 13. októbra 2011, sťažovatelia však takýto postup okresného súdu hodnotia ako odklon od judikatúry, ktorý nebol okresným súdom podľa ich názoru dostatočne a presvedčivo odôvodnený. Sťažovatelia tiež namietajú, že okresný súd pri svojom rozhodovaní o sťažnosti povinného navyše porušil zásadu viazanosti konajúceho

súdu rozsahom sťažnosti v zmysle § 244 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Podľa tvrdenia sťažovateľov totiž okresný súd riešil otázku pasívnej legitímácie povinného nad rámec sťažnosti, keďže podľa nich povinný svoju pasívnu legitímáciu v exekučnom konaní vôbec nenamietal, keď svoje námietky obmedzil iba na spochybnenie spôsobu vykonávania exekúcie.

4. Sťažovatelia, odvolávajúci sa na všetky prezentované argumenty, sú toho názoru, že v ich právnej veci okresný súd v namietanom rozhodnutí nevysvetlil uvedením primeraných a objektívne zdôvodnených okolností, prečo za splnenia zákonom stanovených podmienok zastavil exekúciu ako neprípustnú. Zastávajú názor, že takýmto rozhodnutím o zastavení exekučného konania okresný súd poprel zmysel odporovacej žaloby. V takomto postupe okresného súdu sťažovatelia vidia porušenie všetkých svojich označených práv.

5. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd v ich veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozhodnutím okresného súdu, označené rozhodnutie okresného súdu zrušil a vrátil vec sťažovateľom okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal tiež sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia, ako aj primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 19 496 €.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a jeho závery

10. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú porušenie svojich označených základných práv zaručených ústavou a práva zaručeného dohovorom namietaným rozhodnutím okresného súdu. V rámci predostretej argumentácie argumentujú porušením princípu právnej istoty, keď sa podľa ich názoru okresný súd bez dostatočného vysvetlenia odklonil v ich právnej veci od ustálenej judikatúry. V druhom rade tiež sťažovatelia vytykajú okresnému súdu nerešpektovanie ustanovenia Civilného sporového poriadku zakotvujúceho zásadu obmedzenia rozhodovania sťažnostného súdu kvantitatívnou stránkou sťažnosti.

11. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

12. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

13. V zmysle záverov prechádzajúceho bodu odôvodnenia tohto uznesenia sa ústavný súd pri posúdení namietaného rozhodnutia okresného súdu sústredil a zameril na posúdenie otázky, či sa okresný súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľov, ktorú uplatnili vo svojom vyjadrení, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter a či odôvodnenie právnych záverov, ktoré okresný súd v namietanom rozhodnutí formuloval, zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z princípu právnej istoty.

14. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 12 a 13 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov, pričom sa oboznámil jednak s obsahom odôvodnenia namietaného rozhodnutia okresného súdu, ktoré bolo podkladom pre právny záver o zastavení exekúcie pre jej neprípustnosť, ako aj s relevantnou právnou úpravou, ktorá bola v právnej veci sťažovateľov aplikovaná.

15. Podľa ustanovení § 42a ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

Podľa ustanovenia § 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou.

Podľa ustanovenia § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnemu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

Podľa ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

Podľa ustanovení § 61k ods. 1 Exekučného poriadku súd exekúciu zastaví v celom rozsahu alebo v časti, ak

a) po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku,

b) exekučný titul bol zrušený,

c) je tu dôvod podľa osobitného predpisu, pre ktorý sú uznanie alebo výkon cudzieho exekučného titulu neprípustné, ibaže ho bolo možné v konaní už skôr uplatniť (§ 54 ods. 2),

d) sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu.

Podľa ustanovenia § 61k ods. 2 Exekučného poriadku povinný môže z dôvodov podľa odseku 1 podať do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie návrh na

zastavenie exekúcie. Návrh na zastavenie exekúcie musí byť odôvodnený a musia v ňom byť uvedené všetky skutočnosti, ktoré povinný môže ku dňu podania návrhu uplatniť. Takýto návrh má odkladný účinok.

Podľa ustanovenia 239 ods. 1 CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť.

Podľa ustanovenia § 243 CSP v sťažnosti sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému uzneseniu smeruje, v čom sa postup alebo uznesenie súdu považuje za nesprávne a čoho sa sťažovateľ domáha.

Podľa ustanovenia § 244 CSP rozsah, v akom sa uznesenie napáda, môže sťažovateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie sťažnosti.

16. Z obsahu odôvodnenia namietaného rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka, ktorým boli návrhy povinného na zastavenie exekúcie zamietnuté, sa opieralo o dôvody, podľa ktorých na základe úspešne uplatneného odporového práva bolo potrebné návrh na vykonanie exekúcie adresovať práve proti osobe, na ktorú na základe odporovaného právneho úkonu ušlý majetok prešiel, teda nie proti priamemu dlžníkovi, ale voči osobe, v ktorej prospech bol právny úkon urobený. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka takýto právny záver opieralo aj o judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 5/2008 z 30. júna 2008 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 751/2016 z 25. októbra 2016. Okresný súd v namietanom rozhodnutí označil ako spornú otázku medzi účastníkmi exekučného konania právne posúdenie toho, či po úspešnom odporovaní právneho úkonu priameho dlžníka dochádza k zmene v osobe povinného z exekučného titulu, pričom sa v označenom smere nestotožnil so záverom uznesenia vyššieho súdneho úradníka. Okresný súd v odôvodnení namietaného rozhodnutia v prvom rade poukázal na relevantnú právnu úpravu, a to na ustanovenie § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka (*„Právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.“*), ktoré podľa vyjadrenia okresného súdu obsahuje dve samostatné hypotézy, z ktorých každá sa viaže na odlišnú dispozíciu. Podľa okresného súdu v prípade naplnenia prvej hypotézy

dotknutého ustanovenia Občianskeho zákonníka ak veriteľ úspešne odporoval právnomu úkonu dlžníka, tento právny úkon sa voči nemu považuje za neúčinný a veriteľ má možnosť požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo ušlo z dlžníkovho majetku, nie však voči tomu, kto tento ušlý majetok dlžníka nadobudol (smeruje teda voči majetku). Ak nie je možné požadovať uspokojenie pohľadávky veriteľa z toho, čo odporovaným úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, naplní sa druhá hypotéza, na ktorú sa viaže dispozícia, podľa ktorej sa vtedy možno domáhať náhrady voči tomu, kto ma z uvedeného úkonu prospech (smeruje teda voči osobe). Takto prezentovaný výklad citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka potom okresný súd aplikoval na skutkový stav v prípade sťažovateľov a dôvodil, že sťažovatelia ako veritelia úspešne odporovali právnomu úkonu, ktorým ich priamy dlžník previedol vlastnícke právo k nehnuteľnosti na svojho rodinného príslušníka, preto sťažovatelia ako oprávnení majú v zmysle citovaného ustanovenia právo uspokojiť svoju pohľadávku voči priamemu dlžníkovi aj predajom dotknutej nehnuteľnosti, ktorej ako vlastník evidovaný v katastri nehnuteľnosti je rodinný príslušník priameho dlžníka. Podľa vyjadrenia okresného súdu je tomu tak preto, že na právny úkon, ktorým uvedený rodinný príslušník nehnuteľnosť nadobudol, sa po úspešnom odporovacom konaní z pohľadu sťažovateľov ako veriteľov hľadí, ako by k nemu nedošlo. Z pohľadu sťažovateľov ako veriteľov je tak vlastníkom dotknutej nehnuteľnosti naďalej priamy dlžník, a nie jeho rodinný príslušník. Exekúciu nie je možné viesť voči tomu, kto úspešne odporovaným právnym úkonom majetok priameho dlžníka nadobudol, pretože jeho nadobudnutím sa dotýčaný nestáva dlžníkom veriteľa (nevstupuje do povinností dlžníka).

17. Okresný súd v argumentácii namietaného rozhodnutia ďalej vysvetlil, že pokiaľ ide o sťažovateľmi prezentovanú judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorou sa snažili sťažovatelia podporiť svoje stanovisko, k tejto nemal dôvod sa osobitne vyjadrovať, jednak z dôvodu odlišnosti českej právnej úpravy v oblasti výkonu rozhodnutia (dvojkolajnosť vymáhania pohľadávok tak súdom, ako aj súdnym exekútorom; súdne nariadenie exekúcie postihujúce konkrétny majetok povinnej osoby v porovnaní so slovenskou právnou úpravou nelimitujúcou okrem zákonných výnimiek súdneho exekútora v spôsobe vykonávania exekúcie) a tiež z dôvodu, že sa rozhodnutia súdnych orgánov Českej republiky podľa ustálenej judikatúry nepovažujú za súdnu prax najvyšších

súdnych autorít v zmysle čl. 2 CSP. K záverom sťažovateľmi prezentovaného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 5/2008 z 30. júna 2008 okresný súd uviedol, že jeho závery boli prekonané neskorším rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 15/2010 z 13. októbra 2011, ktorý v skutkovo obdobnej veci judikoval, že súdne rozhodnutie, ktorým bolo vyhovené odporovacej žalobe, nerieši, a to ani v procesnej rovine, postavenie účastníkov exekučného konania, určuje len neúčinnosť právneho úkonu s tými dôsledkami, že veriteľ ako oprávnený môže požadovať uspokojenie svojej vymáhateľnej pohľadávky z toho, čo daným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku. V zmysle prvej hypotézy ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka tak neúčinnosť právneho úkonu smeruje vo vzťahu k majetku a nie voči osobe. Preto pasívne legitimovaným v exekučnom konaní je dlžník a nie osoba, ktorá na základe právneho úkonu, ktorý bol úspešne odporovaný, nadobudla od dlžníka exekúciou postihnutý majetok, pričom zmena osoby povinného by prichádzala do úvahy len vtedy, ak by malo dôjsť k uspokojeniu vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v zmysle druhej hypotézy ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka. Okresný súd toto odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu považoval za dostatočne argumentačne spôsobilé vyvrátiť v súlade s čl. 2 ods. 3 CSP závery predchádzajúceho rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré sa odvolávali sťažovatelia. Pokiaľ ide o uznesenie ústavného súdu, na ktoré sa tiež sťažovatelia odvolávali, okresný súd poznamenal, že predmetné uznesenie odkazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky a tiež na spomínané prekonané rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorých nenáležitosť bola okresným súdom riadne vysvetlená, rovnako okresný súd dodal, že toto uznesenie sa dotýkalo právnej veci s odlišnou skutkovou situáciou. Na podporu správnosti svojich právnych záverov okresný súd doplnil, že záver, podľa ktorého výrokom súdneho rozhodnutia, vyhovujúceho odporovacej žalobe, dochádza k zmene v osobe dlžníka (povinného v exekúcii), je nutné považovať za dlhodobo neudržateľný aj z toho dôvodu, že v prípade, keď by hodnota majetku, ktorý by z dlžníkovho majetku odporovaným právnym úkonom ušiel, bola nižšia ako hodnota veriteľovej pohľadávky, bol by veriteľ vo výrazne lepšom postavení a tretia osoba v postavení výrazne horšom, čo by znamenalo porušenie zásady equity v občianskoprávných vzťahoch. S porušením uvedenej zásady však dotknuté ustanovenie Občianskeho zákonníka nepočíta. Okresný súd tak na základe celej formulovanej argumentácie dospel k právnemu záveru, že súdne rozhodnutia o odporovacej žalobe

sťažovateľov neriešili postavenie účastníkov exekučného konania, pričom tieto rozhodnutia o neúčinnosti odporovaného právneho úkonu smerovali iba vo vzťahu k majetku, a nie voči osobe, teda nimi nedošlo k zmene subjektu povinného. Okresný súd tak konštatoval, že tieto súdne rozhodnutia nepreukazujú zmenu v osobe povinného, a teda je exekúcia vedená voči osobe (voči rodinnému príslušníkovi priameho dlžníka sťažovateľov), na ktorú neprešla povinnosť uložená exekučným titulom, čo predstavuje inú skutočnosť predpokladanú ustanovením § 61k ods. 1 Exekučného poriadku, ktorá bráni vykonaniu exekúcie proti osobe, ktorú sťažovatelia označili ako povinného vo svojom návrhu na vykonanie exekúcie.

18. V posudzovanom prípade sťažovateľov vystupuje pre ústavný súd do popredia ako relevantná otázka ústavnoprávne posúdenie toho, či mal v dotknutej právnej veci sťažovateľmi namietaný odklon od predchádzajúcej judikatúry v konečnom dôsledku za následok porušenie požiadavky právnej istoty a ochrany legitímnych očakávaní.

19. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorú ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti štandardne zohľadňuje, považuje za súčasť práva na spravodlivý proces aj princíp právnej istoty ako základný prvok právneho štátu (pozri rozsudok ESLP vo veci *Brumărescu* proti Rumunsku z 28. 10. 1999, č. 28342/95). Európsky súd pre ľudské práva však formuloval aj všeobecný princíp, podľa ktorého požiadavka právnej istoty (ani ochrana legitímnych očakávaní) nezahŕňa právo na ustálenú judikatúru (pozri rozsudok ESLP vo veci *Unédic* proti Francúzsku z 18. 12. 2008, č. 20153/04). Naplnenie princípu právnej istoty nemožno stotožňovať s právom na jednotnú judikatúru, ktorá sa pochopiteľne môže vyvíjať s cieľom flexibilne reagovať na spoločenský vývoj a dosiaľ „neobjavené“ argumenty. Európsky súd pre ľudské práva tak judikoval, že vývoj judikatúry nie je sám osebe v rozpore s dohovorom, pretože nezachovávaním dynamického a evolutívneho prístupu by hrozilo, že by sa z judikatúry stala prekážka reformy a zdokonaľovania. Súčasne ESLP dodal, že odklon od judikatúry sa stáva problematický až v momente, ak k nemu dochádza bez poskytnutia dostatočných dôvodov, t. j. ak súd neposkytne dôkladné vysvetlenie, prečo bola prejednávaná vec rozhodnutá v rozpore s predchádzajúcou judikatúrou. V takomto prípade teda môže dôjsť k porušeniu práva

na spravodlivý proces cez prizmu nepreskúmateľnosti rozhodnutia (pozri napr. rozsudok ESLP vo veci Atanasovski proti Macedónsku zo 14. 1. 2010, č. 36815/03).

20. Uvedeným východiskám judikatúry ESLP napokon konvenuje aj slovenská procesno-právna úprava, ktorá v jednotlivých ustanoveniach Civilného sporového poriadku pojednáva o odklone od ustálenej judikatúry v kontexte odôvodnenia súdneho rozhodnutia. V zmysle jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku sa súd môže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe za predpokladu, že jeho rozhodnutie bude obsahovať dôkladné a presvedčivé odôvodnenie takéhoto odklonu (pozri čl. 2 ods. 2 a 3 CSP, § 220 ods. 3 CSP, § 393 ods. 3 CSP). Rovnaký záver vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej z ústavnej kompetencie súdov interpretovať a aplikovať zákony vyplýva aj ich oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru, týkajúcu sa relevantných právnych otázok v prerokovaných veciach. Prípadné odchýlenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatúry v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokovávanej veci (pozri napr. nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 551/2012 z 30. januára 2013). Judikatúra ústavného súdu teda vyžaduje, aby prípadný odklon v konkrétnom prípade od skoršieho rozhodnutia, riešiaceho tú istú alebo analogickú právnu otázku, bol objektívne a rozumne odôvodnený (pozri napr. nález ústavného súdu II. ÚS 159/07 z 11. decembra 2007).

21. V prípade sťažovateľov ide o dva rozdielne výklady (z rozhodovacej praxe najvyššieho súdu) účinkov úspešne uplatneného odporového práva, resp. postavenia tretej osoby (adresáta odporu – osoby profitujúcej z úspešne odporovaného právneho úkonu) v rámci následného exekučného konania pre vymoženie pohľadávky veriteľa, kde sa okresný súd v namietanom rozhodnutí priklonil k výkladu poskytnutému v časovo neskoršom rozhodnutí najvyššieho súdu. Na tomto mieste musí ústavný súd znovu pripomenúť svoje postavenie ochrancu ústavnosti, z titulu ktorého ústavný súd v konaniach o individuálnych sťažnostiach fyzických a právnických osôb posudzuje iba ústavnú udržateľnosť napadnutých rozhodnutí a kde jeho úlohou nie je preskúmať správnosť výkladu právnych noriem, ktorá zásadne prislúcha všeobecným súdom, pričom

zjednocovanie výkladu právnych noriem je úlohou najvyššieho súdu. Ak sa teda v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu vyskytnú rozhodnutia, ktoré v tej istej, prípadne analogickej právnej otázke zaujmú odlišné právne názory, ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak právomoc, ktorá podľa ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená práve najvyššiemu súdu (obdobne pozri uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 290/2010 zo 7. septembra 2010).

22. V intenciách postulátov uvedených v bode 19 až 21 odôvodnenia tohto rozhodnutia bolo tak úlohou ústavného súdu posúdiť ústavnú udržateľnosť odôvodnenia namietaného rozhodnutia okresného súdu z hľadiska toho, či bol odklon okresného súdu od judikačnej praxe, na ktorú sa odvolávali sťažovatelia, dostatočne precízne a racionálne odôvodnený.

23. Z obsahu odôvodnenia namietaného rozhodnutia okresného súdu, tak ako je popísané v bodoch 16 a 17 odôvodnenia tohto uznesenia, vyplýva, že okresný súd svoj odklon od judikačnej praxe, a to od citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré poukazovali sťažovatelia, argumentačne podporil aktuálnejším rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorého odôvodnenie okresný súd v podrobnostiach vo svojom rozhodnutí prezentoval a navyše doplnil aj vlastnými interpretačnými úvahami týkajúcimi sa aplikovaných ustanovení § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia namietaného rozhodnutia okresného súdu, bez toho, aby bolo potrebné dôvody namietaného rozhodnutia ďalej analyzovať, keďže sú podľa názoru ústavného súdu dostatočne výpovedné, čo sa týka zdôvodnenia odchýlenia sa od existujúceho skoršieho rozhodnutia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje ústavnú konformnosť odôvodnenia namietaného rozhodnutia okresného súdu. Odpoveď okresného súdu hodnotí ústavný súd ako vyčerpávajúcu, bez zjavných logických protirečení, plne zodpovedajúcu kritériám stanoveným pre kvalitné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov judikatúrou ústavného súdu. Výklad citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktorý okresný súd zvolil – podľa ktorého účinkami úspešného odporovania právnomu úkonu nie je zmena v osobe priameho dlžníka, ale na jednej strane právo úspešného veriteľa požadovať uspokojenie

svojej pohľadávky aj z dotknutého majetku (ktorý erga omnes zostáva majetkom tretej osoby, pretože nebola judikovaná neplatnosť právneho úkonu, ale jeho neúčinnosť len vo vzťahu k žalujúcemu veriteľovi, v danom prípade voči oprávnenému v exekučnom konaní), a na strane druhej povinnosť tejto tretej osoby strpieť exekvovanie tohto majetku v exekučnom konaní, vedenom oprávneným (úspešne odporujúci veriteľ) proti povinnému (priamy dlžník, ktorý dotknutý majetok scudzil) – podľa názoru ústavného súdu neodporuje zmyslu a účelu tohto ustanovenia Občianskeho zákonníka. Zachovávajúc povinnosť vlastnej zdržanlivosti, ústavný súd uvádza, že princíp vecných účinkov úspešného odporovania právneho úkonu je všeobecne prijímaný v právnej teórii, právnej praxi, ako aj v rozhodovacej činnosti súdov. Sťažovateľmi prezentované rozhodnutie najvyššieho súdu, naopak, tvorilo ojedinelý odklon od tohto chápania účinkov úspešného odporovania právneho úkonu. Argumentačné námietky sťažovateľov o porušení princípu právnej istoty namietaným rozhodnutím okresného súdu tak ústavný súd kvalifikuje ako zjavne neopodstatnené.

24. K námietke sťažovateľov o porušení zásady viazanosti sťažnostného súdu kvantitatívnou stránkou sťažnosti v zmysle § 244 CSP ústavný súd konštatuje, že predmetné tvrdenie sťažovateľov nezodpovedá skutočnostiam, ktoré vyplývajú z obsahu odôvodnenia namietaného rozhodnutia, pričom sťažovatelia ústavnému súdu žiadne iné listinné dôkazy toto ich tvrdenie preukazujúce nepredložili. V druhom bode odôvodnenia namietaného rozhodnutia totiž okresný súd uviedol, že povinný, ktorý podal celkovo tri návrhy na zastavenie exekúcie, v nich namietal okrem iného aj to, že nie je dlžníkom oprávnených, ale je iba osobou, ktorá v súčasnosti vlastní majetok, ktorý ušiel z dlžníkovho majetku odporovaným právnym úkonom, pričom jeho jedinou povinnosťou je umožniť, aby sa oprávnení z tohto majetku uspokojili, avšak exekučné tituly priamo neobsahujú jeho meno, výkonom exekúcie tak dochádza k porušeniu jeho práv a nie je prípustné, aby bola voči nemu exekúcia vedená, keďže jeho osoba nie je v exekučnom titule označená ako osoba povinná na plnenie. Prezentovaný obsah odôvodnenia namietaného rozhodnutia okresného súdu tak svedčí o tom, že povinný vo vedenom exekučnom konaní svoju pasívnu legitimáciu spochybňoval, a teda za takýchto okolností okresný súd, ktorý sa v sťažnostnom konaní touto otázkou zaoberal, dotknuté ustanovenie Civilného sporového poriadku nijako

neporušil. Vzhľadom na uvedené ústavný súd hodnotí označenú námietku sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú.

25. Vychádzajúc zo záverov uvedených v bode 23 a 24 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

26. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľov potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu